

Codi de bones pràctiques de la Universitat de Vic

**Aprovat pel Consell de Direcció de la Universitat de Vic
el 5 de juny de 2012**

CODI DE BONES PRÀCTIQUES

1. Presentació

La Universitat de Vic (UVic), amb l'objectiu d'assolir una activitat investigadora de qualitat i èticament correcta, opta per establir un Codi de bones pràctiques que assegurï que les actituds, els procediments i la comunicació de l'activitat científica dels seus investigadors compleixin els principis d'integritat i compromís social.

El Codi de bones pràctiques és un reglament intern de la Universitat que complementa la legislació universitària vigent i la normativa pròpia de la UVic.

2. Àmbit d'aplicació

Aquesta normativa afecta:

- 1.- El personal investigador que tingui vinculació contractual amb la UVic i que hi realitzi la seva activitat científica.
- 2.- El personal de suport a l'activitat investigadora i de transferència de coneixement que tingui vinculació contractual amb la UVic i que hi realitzi la seva activitat científica.
- 3.- El personal investigador en formació tingui o no vinculació contractual amb la UVic i que acrediti estar admès i matriculat en algun dels programes de doctorat de la UVic.
- 4.- El personal investigador i el personal investigador en formació que desenvolupa la seva recerca a les instal·lacions de la UVic, tingui o no vinculació contractual amb la UVic.

El director/a de cada departament de la UVic serà el responsable de difondre el Codi de bones pràctiques a tots els membres de la comunitat universitària que desenvolupin qualsevol activitat investigadora a la UVic.

El directors/es de tesi seran els responsables de difondre el document de compromís als doctorands matriculats al programa de doctorat.

3. Objectius

Els objectius d'aquest Codi de bones pràctiques són:

- Millorar la qualitat de l'activitat científica i garantir-ne un comportament ètic.
- Adquirir unes bones pràctiques científiques en l'etapa de formació dels investigadors.
- Establir mecanismes que permetin garantir l'honestedat i el rigor de la recerca.
- Assegurar el compliment dels procediments administratius que intervenen en la gestió de les activitats científiques.
- Fomentar la protecció dels resultats derivats de l'activitat científica.

4. Organització dels grups i centres de recerca

Cada grup i centre de recerca ha de designar, almenys, un responsable que liderarà i vetllarà per la consecució dels objectius de recerca i de transferència de coneixement, alhora que promourà la cooperació amb altres equips de recerca, institucions, organismes o empreses per fomentar l'intercanvi de coneixements entre els investigadors que pertanyin a centres estatals o internacionals.

Els responsables dels grups i centres de recerca han de crear un ambient de treball entre els membres que permeti un bon desenvolupament de les seves aptituds.

Els investigadors d'un grup o centre de recerca han de participar en les activitats que proposi i organitzi el grup o centre de recerca al qual pertanyen. I han d'orientar la seva activitat investigadora a les línies de recerca del grup o centre.

5. Responsabilitats del personal investigador

El personal investigador ha de ser coherent i honest en el desenvolupament de la seva activitat científica, respectar les activitats d'altres investigadors i no infringir els drets de la propietat intel·lectual i industrial establerts en la Normativa de propietat intel·lectual i industrial de la UVic.

El personal investigador no ha de practicar el plagi ni manipular els resultats derivats de la seva activitat investigadora.

El personal investigador ha de responsabilitzar-se de la veracitat de les dades dels projectes en què participa, tant pel que fa a la declaració de recursos utilitzats com dels resultats obtinguts.

Quan en un projecte d'investigació hi participin altres grups o centres de recerca de la UVic o d'altres centres i institucions de recerca, s'haurà d'establir un protocol d'investigació o conveni que contempli els termes d'aquesta col·laboració.

En la recerca realitzada amb finançament públic o privat, els investigadors han de garantir que la recerca segueix les directrius de la proposta original i que els recursos es destinen als objectius previstos en el projecte finançat.

El personal investigador adscrit a un programa de doctorat de la UVic que estiguin dirigint tesis doctorals haurà de conèixer i complir els drets i deures que s'indiquen en el Reglament de règim intern de l'Escola de Doctorat, per tal de garantir una bona direcció de les activitats formatives del doctorand o doctoranda i de la seva tesi doctoral.

6. Responsabilitat del personal investigador en formació

Tota persona considerada personal investigador en formació disposa d'un director/a o tutor/a de tesi, que seran les persones responsables de supervisar i garantir la qualitat dels resultats generats en l'activitat de recerca i li hauran de proporcionar tota la informació necessària, des d'aquest Codi de bones pràctiques, fins a les normes ètiques d'experimentació humana o animal, la Normativa de doctorat de la UVic, el Reglament de règim intern de l'Escola de Doctorat de la UVic i la Normativa de propietat intel·lectual i industrial de la UVic.

El personal investigador en formació té les responsabilitats, drets o obligacions inherents a les tasques relacionades amb la seva formació i les indicades en el Reglament de règim intern de l'Escola de Doctorat, en el document de compromís, en la Normativa de propietat intel·lectual i industrial de la UVic i en la Normativa de doctorat de la UVic.

El personal investigador en formació amb un contracte predoctoral, ha de complir, a més, les condicions establertes en el contracte o beca.

El personal investigador en formació que participi en projectes que disposin de finançament públic o privat, ha de garantir que la recerca segueix les directrius de la proposta original, que els recursos es destinen als objectius previstos en el projecte finançat i que es compleixen les condicions establertes en les bases de la convocatòria o en el contracte amb l'entitat contractant del projecte.

7. Els sistemes de gestió de la formació doctoral

L'Escola de Doctorat de la UVic és l'òrgan encarregat d'organitzar la gestió acadèmica i administrativa de les activitats pròpies de la formació doctoral, que estan alineades amb l'activitat investigadora i de transferència de coneixement de la Universitat.

Les funcions de l'Escola de Doctorat estan recollides en el Reglament de règim intern de l'Escola de Doctorat de la UVic.

Tots els tràmits i procediments referents a la gestió de la formació doctoral queden recollits en la Normativa de doctorat de la UVic i en el web de l'Escola de Doctorat.

8. Procediments, mètodes i equipaments

Tots els procediments relacionats amb l'activitat científica han d'estar escrits en un protocol d'investigació. El document ha d'incloure, com a mínim, els antecedents de la proposta, els objectius concrets, la metodologia que s'utilitzarà, el pla de treball i calendari previst, els recursos necessaris i disponibles i les persones que hi participaran. Quan es tracti d'estudis amb animals o persones, també cal incloure aspectes ètics i legals, i les previsions de seguretat o avaluació de riscos.

Els investigadors, el personal de suport a l'activitat científica i el personal investigador en formació hauran de respectar la Normativa de prevenció de riscos laborals de la UVic, prendre les mesures de protecció específiques i adequades per al desenvolupament dels diferents treballs experimentals i tenir la formació adequada per a la realització sense risc dels treballs d'investigació.

Tots els procediments i mètodes emprats en els projectes han d'estar referenciats i/o documentats per assegurar la fiabilitat dels resultats.

Les instal·lacions i equaments que s'utilitzin per a activitats de R+D+i han de ser els adequats i sotmesos a manteniment preventiu per garantir el perfecte funcionament i la fiabilitat dels resultats obtinguts.

La utilització de qualsevol instal·lació o equipament que no sigui propi del grup o centre de recerca requerirà l'aprovació prèvia del responsable de la institució, centre, instal·lació o equipament a utilitzar.

Els investigadors han de tenir cura en l'ús de les instal·lacions i equipament científics de la Universitat.

9. Registre, documentació, emmagatzematge, custòdia i conservació de dades i materials

Cada protocol d'investigació ha de preveure el sistema de recollida del material biològic o químic, de les dades i dels registres resultants de la investigació, així com les tasques per a la seva custòdia i conservació.

Cal recollir, sense excepció, totes les dades resultants i observacions de la investigació. Els registres han de contemplar tots els canvis, errades, resultats negatius, inesperats, així com la persona que l'ha efectuat i han de poder ser revisats per terceres persones.

S'han de preveure els mitjans i infraestructures necessaris per a una custòdia correcta i conservació de la documentació i del material resultant de la investigació. En el cas de dades registrades en suport electrònic, caldrà disposar d'un sistema de còpies de seguretat. Totes les dades que continguin informació sobre persones s'han de guardar d'acord amb la llei de protecció de dades.

Qualsevol persona que formi part de l'equip de recerca ha de poder accedir a la informació de les dades obtingudes i a la seva interpretació. El responsable del projecte disposarà d'un registre únic de les diferents eines de recollida de dades i resultats, i de custòdia de mostres.

Tota la documentació primària i original s'haurà de conservar durant un període mínim de 5 anys a partir de la data de primera publicació dels resultats, excepte aquells casos en què la llei exigeixi períodes més llargs o s'hagi acordat un període superior d'emmagatzematge.

10. Publicació, protecció i propietat intel·lectual i industrial

La publicació dels resultats d'una investigació es considera part ineludible de la mateixa investigació. Els resultats queden, així, sotmesos a l'escrutini per part d'altres investigadors.

En la publicació definitiva dels resultats cal incloure:

- Les institucions o centres als quals pertanyen els autors/es i les institucions o centres on s'ha dut a terme la investigació.
- Els comitès ètics independents que han supervisat el protocol d'investigació i els permisos, si escau, que han atorgat les autoritats competents.
- Totes les ajudes econòmiques o patrocinis rebuts.

S'han d'incloure les referències de tots els treballs de tercers que estiguin directament relacionats amb la investigació evitant les referències injustificades o honorífiques.

Pel que fa a l'apartat "agraïments" o "comunicació personal", cal ser estrictes. És aconsellable disposar d'una autorització per escrit, ja que les persones o institucions tenen dret a declinar la seva menció.

Tota la documentació primària (quaderns de recollida de dades, base de dades, etc.) i el material biològic o químic resultant de la investigació, és propietat del centre on estigui vinculada la persona responsable del projecte.

Els protocols que comportin l'ús de fitxers informàtics institucionals o l'elaboració de bases de dades amb informació relativa a persones hauran de garantir l'anonimat de les persones participants i estaran sotmesos a la normativa vigent sobre registres de bases de dades.

Per poder ser autor/a d'una publicació cal:

- Haver contribuït de forma substancial a la concepció, disseny i desenvolupament del projecte, o bé a l'anàlisi i interpretació de les dades.
- Haver contribuït a la preparació de les comunicacions, informes o publicacions resultants.
- Ser capaç de presentar en detall la contribució personal en la recerca i de discutir els principals aspectes del conjunt.

Els investigadors han d'estar assabentats i complir la política de la UVic pel que fa a la protecció i explotació de la propietat intel·lectual i industrial, i de la valorització, promoció i comercialització dels resultats de la recerca, que es recull a la Normativa de propietat intel·lectual i industrial de la UVic.

11. Recerca amb éssers humans

Tant en l'àmbit de les ciències experimentals i de la salut, com les ciències socials o les humanitats, on el subjecte de l'activitat científica sigui l'ésser humà, la investigació ha d'estar sotmesa a principis ètics i ha d'admetre possibles limitacions derivades de la pròpia recerca (per exemple: manipulació d'éssers vius, realització d'enquestes i qüestionaris, etc.) o per motius de la protecció de la propietat intel·lectual i industrial, etc.

Qualsevol protocol d'investigació que impliqui estudis amb mostres biològiques d'éssers humans necessitarà l'aprovació del Comitè d'Ètica d'Investigació Clínica (CEIC) de la UVic o d'aquell amb el qual tingui conveni la Universitat.

Els investigadors han de conèixer i complir les recomanacions de *l'European Charter for Researchers* (UE, 2005).

Els investigadors i col·laboradors d'un projecte d'investigació amb éssers humans seguiran estrictament el que estigui previst en el protocol d'investigació. A més, en aquells projectes que suposi obtenir mostres biològiques, a més, caldrà sol·licitar el consentiment exprés dels donants i guardar la més estricta confidencialitat d'acord amb el que estableix la normativa sobre protecció de dades de caràcter personal.

No es permet traspasar dades o mostres biològiques a altres projectes o investigadors sense l'autorització dels donants i del comitè d'ètica corresponent.

12. Recerca amb animals d'experimentació

Qualsevol protocol d'investigació que impliqui estudis amb animals d'experimentació haurà d'estar d'acord amb la legislació vigent i necessitarà l'aprovació del Comitè Ètic d'Experimentació Animal (CEEAA) de la UVic o d'aquell amb el qual tingui conveni la Universitat.

El personal implicat en aquests estudis haurà de tenir l'acreditació corresponent i procurarà, sempre que sigui possible, la substitució dels experiments per altres que no impliquin l'ús d'animals o la reducció del nombre d'animals al mínim imprescindible per a l'obtenció de conclusions vàlides i la utilització de les mesures necessàries per minimitzar el patiment dels animals.